

Дело C-307/22

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

10 май 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Bundesgerichtshof (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

29 март 2022 г.

**Ответник в първоинстанционното производство и жалбоподател в
производството по ревизионно обжалване:**

FT

**Ищец в първоинстанционното производство и ответник в
производството по ревизионно обжалване:**

DW

Предмет на главното производство

Иск на DW за бесплатно издаване на копие от медицинската му документация, налична при ответника — зъболекарката FT.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза; по-специално на член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2016/679; преюдициално запитване на основание член 267ДФЕС

Преюдициални въпроси

1. Трябва ли член 15, параграф 3, първо изречение във връзка с член 12, параграф 5 от ОРЗД да се тълкува в смисъл, че администраторът (в случая лекуващият лекар) не е длъжен да предостави бесплатно на субекта на

данните (в случая пациента) първото копие от обработваните му от администратора лични данни, ако субектът на данните не иска копието за изпълнението на посочените в съображение 63, първо изречение от ОРЗД цели да бъде осведомен за обработването на личните му данни и да провери законосъобразността му, а за изпълнението на различна — несвързана със защитата на данните, но законна — цел (в случая проверка за наличието на права, свързани с лекарска отговорност)?

2. При отрицателен отговор на първия въпрос:

- а) Може ли национална правна уредба на държава членка, приета преди влизането в сила на Общия регламент относно защитата на данните, също да представлява ограничение по член 23, параграф 1, буква и) от ОРЗД на правото на безплатно предоставяне на копие от обработваните от администратора лични данни, произтичащо от член 15, параграф 3, първо изречение във връзка с член 12, параграф 5 от ОРЗД?
- б) При утвърдителен отговор на въпрос 2а: трябва ли член 23, параграф 1, буква и) от ОРЗД да се тълкува в смисъл, че посочените в него права и свободи на други лица обхващат и интереса им от освобождаване от разходите, свързани с издаването на копие от данните съгласно член 15, параграф 3, първо изречение от ОРЗД, и от други разходи, възникнали в резултат от предоставянето на копието?
- в) При утвърдителен отговор на въпрос 2б: може ли национална правна уредба, съгласно която в отношенията между лекар и пациент, когато лекарят издава на пациента копие от личните данни на пациента от медицинското досие, лекарят винаги и независимо от конкретните обстоятелства да има право на възстановяване на разходите от страна на пациента, да представлява ограничение по член 23, параграф 1, буква и) от ОРЗД на задълженията и правата, произтичащи от член 15, параграф 3, първо изречение във връзка с член 12, параграф 5 от ОРЗД?

3. При отрицателен отговор на първия въпрос и на въпроси 2а, 2б или 2в: в отношенията между лекар и пациент обхваща ли правото, произтичащо от член 15, параграф 3, първо изречение от ОРЗД, правото на предоставяне на копия от всички части от медицинското досие, съдържащи лични данни на пациента, или се отнася само за издаването на копие от личните данни на пациента като такива, като лекарят, който обработва личните данни, има право на избор по какъв начин да състави на съответния пациент данните?

Релевантни разпоредби на правото на Съюза

Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата

на данните) (наричан по-нататък „ОРЗД“), член 12, параграф 5, член 15, параграф 3, първо и трето изречение, член 23, параграф 1, по-специално буква и); съображение 63, по-специално първо изречение от него

Релевантни разпоредби на националното право

Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс, наричан по-нататък „BGB“)

Член 630f („Документиране на лечението“)

„(1) За целите на документирането лекуващият е длъжен по време на лечението да води медицинско досие на пациента на хартиен носител или в електронен вид. [...]

(2) Лекуващият е длъжен да вписва в медицинското досие всички действия и резултатите от тях, които от професионална гледна точка са от съществено значение за настоящото и бъдещото лечение, по-специално анамнеза, диагнози, изследвания, резултати от изследвания, заключения, терапии и ефектите от тях, интервенции и ефектите от тях, съгласия и осведомявания. Епикризите следва да бъдат включени в медицинското досие.

(3) Лекуващият е длъжен да съхранява медицинското досие за срок от десет години след приключване на лечението, освен ако други разпоредби не предвиждат различни срокове на съхранение.“

Член 630g („Достъп до медицинското досие“)

„(1) При поискване пациентът получава незабавен достъп до пълното си медицинско досие, освен ако не са налице съществени терапевтични причини или други съществени права на трети лица, които не допускат този достъп. [...]

(2) Пациентът може да изисква и електронни копия от медицинското досие. Той трябва да възстанови на лекуващия направените разходи.

[...]“

Кратко представяне на фактите и производството

- 1 DW иска от FT безплатното издаване на копие от цялата си медицинска документация, която е налична при FT. Установената в Германия FT е зъболекарка. DW е лекуван от нея. Той счита, че FT не е извършила услугите си правилно. Според FT тя трябва да предостави копие от медицинската документация само срещу възстановяване на разходите.
- 2 Amtsgericht (Районен съд, Германия) уважава иска на DW. Landgericht (Областен съд, Германия) отхвърля жалбата на FT. Landgericht приема, че

обстоятелството, че DW иска достъпа за целите на проверка относно права, свързани с лекарска отговорност, в разглеждания случай не изключва правото на DW съгласно член 15 от ОРЗД. С ревизионната си жалба пред запитващата юрисдикция FT поддържа искането си за отхвърляне на иска. Уважаването на ревизионната жалба зависи от това дали въззивният съд правилно е приел, че искът, както е предявен от DW, е основателен съгласно разпоредбите на ОРЗД. За тази цел е необходимо тълкуване на разпоредбите на ОРЗД, по-специално на член 15, параграф 3.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 3 Запитващата юрисдикция посочва, че съгласно разпоредбите на националното право, т.е. членове 630f и 630g от BGB, FT не е длъжна да предостави безплатно на DW копие от медицинската му документация.
- 4 Право на DW на безплатно предоставяне обаче може да се изведе директно член 15, параграф 3 във връзка с член 12, параграф 3 от ОРЗД. ОРЗД е приложим *ratione materiae* и *ratione temporis* към разглеждания случай. От член 15, параграф 3, първо и второ изречение във връзка с член 12, параграф 5 от ОРЗД следва, че администраторът по принцип трябва да предостави безплатно първото копие от личните данни, които са в процес на обработване.

По първия въпрос

- 5 С първия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да установи дали член 15, параграф 3, първо изречение във връзка с член 12, параграф 5 от ОРЗД трябва да се тълкува в смисъл, че администраторът не е длъжен да предостави безплатно на субекта на данните първото копие от обработваните му от администратора лични данни, ако субектът на данните не иска копие за изпълнението на посочените в съображение 63, първо изречение цели да бъде осведомен за обработването на личните му данни и да провери законосъобразността му, а за изпълнението на различна — несвързана със защитата на данните, но законна — цел (в случая права, свързани с лекарска отговорност).
- 6 Според едно от становищата правото на предоставяне не може да се основе на член 15, параграф 3, първо изречение във връзка с член 12, параграф 5 от ОРЗД, ако се преследват интереси, различни от свързаните със защитата на данни — напр. ако, както в разглеждания случай, интересът от получаването на информация се обосновава на възможността за предявяване на права, свързани с лекарска отговорност.
- 7 Запитващата юрисдикция има съмнения, че подобно становище е правилно. Действително правата на субекта на данните и задълженията на администратора, произтичащи от член 15 от ОРЗД, целят субектът на данни

да бъде осведомен за обработването на данни и да провери законосъобразността му (вж. също решение на Съда от 20 декември 2017 г., Nowak, C-434/16, EU:C:2017:994, т. 57 относно член 12, буква а) от Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни). Съгласно текста на член 15 от ОРЗД обаче съществуването на уредените в него права и задължения не зависи от съответстващ на посочената по-горе защитна цел мотив на субекта на данните и не изисква от субекта на данните да обоснове искането си за предоставяне на достъп и копие.

- 8 Ето защо според запитващата юрисдикция законодателят на Съюза по принцип цели да остави на свободната воля на субекта на данни избора дали и по какви причини да предяви правата си, предвидени в член 15 от ОРЗД. Тази идея се подкрепя и от обстоятелството, че чрез предоставянето на достъп и копие на основание член 15 от ОРЗД субектът на данни може да бъде осведомен за обработването на данни и да провери законосъобразността му дори ако иска това по други причини, т.е. целта на разпоредбата в крайна сметка може да бъде постигната независимо от мотивите на субекта на данни. Поради това запитващата юрисдикция счита, че основано на член 15, параграф 3 от ОРЗД искане за предоставяне на копие от обработваните данни — дори ако не е мотивирано със защитната цел на разпоредбата — не може да се счита нито за явно неоснователно, нито за прекомерно искане по смисъла на член 12, параграф 5, второ изречение от ОРЗД.
- 9 Не става въпрос за искане с цел злоупотреба с право. Действително в решението си от 26 февруари 2019 г., N Luxembourg 1 и др. (C- 115/16, C- 118/16, C- 119/16 и C- 299/16, EU:C:2019:134, т. 98, 102, 124) Съдът посочва, че в този смисъл от общия принцип, съгласно който правните субекти не могат да се позовават на нормите на правото на Съюза с цел измама или злоупотреба, следва, че държавата членка трябва да отказва да предостави предимствата, произтичащи от разпоредбите на правото на Съюза, когато тези разпоредби са изтъкнати не с оглед на постигането на техните цели, а за да се ползва предвидено в правото на Съюза предимство, въпреки че условията за това са само формално изпълнени. За да се докаже наличието на злоупотреба, са необходими, от една страна, съвкупност от обективни обстоятелства, от които следва, че въпреки формалното спазване на предвидените в правната уредба на Съюза условия целта, преследвана с тази правна уредба, не е постигната, и от друга страна, субективен елемент, изразяващ се в намерението да се получи предимство от правната уредба на Съюза, като изкуствено се създадат условията, необходими за получаването му. Според запитващата юрисдикция обаче тези две условия в посоченото решение не са изпълнени само поради това, че искането на DW за копие от обработваните данни съгласно член 15, параграф 3 от ОРЗД не е мотивирано със защитната цел на разпоредбата.

- 10 Запитващата юрисдикция счита, че същото следва и от решението на Съда от 17 юли 2014 г., YS и др. (C- 141/12 и C- 372/12, EU:C:2014:2081, т. 45 и сл.). Според запитващата юрисдикция случаят по посоченото дело е свързан с определянето на предмета на правото на достъп, като се отчита защитната му цел, по-конкретно дали правото на достъп, свързано със защитата на данните, може да обхваща правния анализ относно издаването на разрешение за пребиваване, съдържащ се в административна докладна записка. Разглежданият случай обаче се отнася до въпроса дали мотивите на искането, които не са свързани със защитната цел, могат да окажат влияние върху основателността на искането.

По втория въпрос

- 11 С поставените под номер 2 въпроси запитващата юрисдикция иска да установи тълкуването с оглед на ОРЗД на предвидения в националното право режим относно разходите за сметка на пациента. В този контекст е необходимо тълкуване на член 23, параграф 1 от ОРЗД. Съгласно тази разпоредба в правото на държава членка, което се прилага спрямо администратора, чрез законодателна мярка може да се ограничи по-специално обхватът на задълженията и правата, предвидени в членове 12—22 от ОРЗД, когато подобно ограничение е съобразено със същността на основните права и свободи и представлява необходима и пропорционална мярка, която гарантира някоя от посочените в член 23, параграф 1, букви а)—й) от ОРЗД цели.
- 12 В това отношение FT се позовава на посочената в член 23, параграф 1, буква и) от ОРЗД цел за защита на правата и свободите на други лица и изтъква, че режимът относно разходите, предвиден в член 630g, параграф 2, второ изречение от BGB, е необходима и пропорционална мярка за защита на законните интереси на лекувания (зъбо-)лекар.

По въпрос 2а

- 13 С този въпрос трябва да се изясни дали националното законодателство, което — както в разглеждания случай на член 630g от BGB — е прието преди влизането в сила на ОРЗД, също трябва да се преценява съобразно посочените разпоредби на ОРЗД.

По въпрос 2б

- 14 При утвърдителен отговор на въпрос 2а, т.е. член 630g от BGB трябва да се преценява по-специално съобразно член 23, параграф 1 от ОРЗД, е необходимо по-конкретно тълкуване на член 23, параграф 1, буква и) от ОРЗД.
- 15 Режимът относно разходите, предвиден в член 630g от BGB, отчита икономическите интереси на лекувания и — според FT — също така

аспекта за избягване на безпричинно изискване на медицинска документация от страна на пациентите. Поради това се поставя въпросът дали член 23, параграф 1, буква и) от ОРЗД трябва да се тълкува в смисъл, че посочените в него права и свободи на други лица обхващат и интереса им от освобождаването от разходите, свързани с издаването на копие от данните съгласно член 15, параграф 3, първо изречение от ОРЗД, и от други разходи, възникнали в резултат от предоставянето на копие.

- 16 Спорно е обаче дали понятието за права и свободи на други лица по смисъла на член 23, параграф 1, буква и) от ОРЗД включва и икономически интереси.

По въпрос 2в

- 17 Ако член 630g, параграф 2, второ изречение от BGB представлява допустимо ограничение на задълженията на лекуващия спрямо пациента, произтичащи от член 15, параграф 3, първо изречение във връзка с член 12, параграф 5, първо изречение от ОРЗД, това би означавало, че пациентът би трябвало да поеме разходите за копието от данните, което следва да бъде предоставено от лекуващия в съответствие с член 15, параграф 3, първо изречение от ОРЗД, и по отношение на първото копие и независимо от конкретните обстоятелства в случая, т.е. по-специално независимо от размера на разходите, свързани с издаването на копието.
- 18 Това води до поставения под номер 2в въпрос дали подобно изключение — в случая в областта между лекуващия и пациента във връзка с предоставянето на медицинска документация — може да е необходима и пропорционална мярка по смисъла на член 23, параграф 1, буква и) от ОРЗД. Запитващата юрисдикция иска по-специално да се изясни дали ограничението на правата на субекта на данни, наложено с член 630g от BGB, е в рамките на свободата на преценка, предоставена на националния законодател от член 23, параграф 1 от ОРЗД.
- 19 Запитващата юрисдикция счита, че от изискването за необходимост и пропорционалност следва, че ограничителният режим съгласно член 23, параграф 1 от ОРЗД по принцип трябва да предоставя възможност да се вземат предвид обстоятелствата по конкретния случай.
- 20 Случаят с член 630g, параграф 2, второ изречение от BGB обаче не е такъв. Тази разпоредба съдържа пълно изключение (по отношение на предоставянето на медицинска документация). Според запитващата юрисдикция конкретният разход на лекуващия не оправдава тази разпоредба. Тя посочва, че дори законодателят на Съюза е взел предвид икономическите интереси на администратора: само предоставянето на първото копие може да бъде поискано безплатно; съгласно член 15, параграф 3, второ изречение от ОРЗД за допълнителни копия, поискани от субекта на данните, администраторът може да наложи разумна такса въз основа на административните разходи.

По третия въпрос

- 21 DW търси правна защита по отношение на предоставянето на копие от цялата си медицинска документация, т.е. на копие от „медицинското си досие“ както по смисъла на член 630g от BGB, така и по смисъла на член 3, буква м) от Директива 2011/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2011 година за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване.
- 22 В това отношение търсенето на правна защита може да бъде обхванато от член 15, параграф 3, първо изречение от ОРЗД само ако медицинското досие съдържа лични данни на ищеца.
- 23 Спорно е и е предмет на още висящо преюдициално запитване, отправено от Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд, Австрия) (акт за преюдициално запитване от 9 август 2021, дело C-487/21), какви са съдържанието и обхватът на предвиденото в член 15, параграф 3, първо изречение от ОРЗД задължение за предоставяне на копие от личните данни, които са в процес на обработване. Това дело ще е от значение за разрешаването на спора, ако обхванатите от първия и втория преюдициален въпрос аспекти не са достатъчни да се отхвърли предявеният от DW иск.
- 24 Според едно от становищата макар от член 15, параграф 3 от ОРЗД да следва право на копие от данните, които следва да се предоставят съгласно член 15, параграф 1 от ОРЗД, по принцип не следва право на предоставяне на копие от определени документи или всички обработвани отделни данни. За изпълнението на посочената в съображение 63, първо изречение цел на правото на достъп да се даде възможност на субекта на данните бъде осведомен за обработването на личните му данни и да провери законосъобразността му, едно — ако е необходимо структурирано — обобщение на обработваните данни можело дори да е по-подходящо от предоставянето на копие от всички, евентуално излишни, отделни данни. Задължението на администратора по член 15, параграф 3, първо изречение от ОРЗД не можело да стига дотам, че да се изисква от него да предоставя копие от всеки документ, съдържащ лични данни — например името на субекта на данните. Това становище можело да се основе и на решението на Съда от 17 юли 2014 г., YS и др. (C- 141/12 и C- 372/12, EU:C:2014:2081, т. 45, 59 и сл.).
- 25 Според друго становище съгласно член 15, параграф 3, първо изречение от ОРЗД администраторът по принцип трябва да предостави на субекта на данните копие от всички обработвани лични данни, в наличната при него версия. Следователно на пациента би следвало да се предостави копие от цялата му медицинска документация, доколкото същата съдържа личните му данни. Обобщаване на данните не би било достатъчно.

- 26 Това становище се основава на обстоятелството, че правото на субекта на данните на копие представлявало самостоятелно право в сравнение с правото на достъп съгласно член 15, параграф 1 от ОРЗД и поради това не било систематично ограничено до необходимото съдържание на информацията съгласно тази разпоредба. Посочените в съображение 63 цели да се осигури прозрачност и възможност за проверка на законосъобразността не можели да бъдат постигнати по същия начин с обикновено обобщение или преглед на обработваните лични данни. Решението на Съда от 17 юли 2014 г., YS и др. (С- 141/12 и С- 372/12, EU:C:2014:2081) относно тълкуването на член 12, буква а) от Директива 95/46 не можело да се използва, тъй като тази разпоредба не съдържала право на копие.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ